

ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 11. júla 2011

o spoločnej výskumnej programovej iniciatíve Dlhší a lepší život – potenciál a výzvy spojené s demografickými zmenami

(2011/413/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 181,

keďže:

- (1) Očakáva sa, že počet Európanov starších ako 65 rokov sa podstatne zvýši o 42 % z 87 miliónov v roku 2010 na 124 miliónov v roku 2030 ⁽¹⁾. Tento pokračujúci nárast v strednej dĺžke života je jedným z najväčších úspechov dosiahnutých za posledné roky. Zároveň však hrozí, že tento nárast ešte viac zaťaží hospodárstvo, spoločnosť a udržateľnosť verejných financií.
- (2) V dôsledku starnutia obyvateľstva sa bude zvyšovať potreba verejného zabezpečovania transferov a služieb súvisiacich so starnutím. Predpokladá sa teda, že vplyv starnutia na rozpočet bude v takmer všetkých členských štátoch podstatný. Celkovo sa na základe súčasných politík predpokladá, že výdavky súvisiace so starnutím obyvateľstva stúpnu do roku 2060 v EÚ v priemere o približne 4¾ percentuálneho bodu HDP, najmä v dôsledku výdavkov na dôchodky, zdravotnú starostlivosť a dlhodobú starostlivosť (v oblasti starostlivosti to bude ešte znásobené klesajúcou a často nedostatočnou kvalifikovanou pracovnou silou) ⁽²⁾.
- (3) Zníženie počtu obyvateľov v produktívnom veku o približne 50 miliónov ľudí medzi rokmi 2010 až 2060 a zodpovedajúci nárast miery závislosti, ku ktorému dôjde vo veľkej miere už pred rokom 2030, by mohli spôsobiť zníženie DPH, ak tieto zmeny nebudú kompenzované zvyšujúcou sa mierou účasti a zamestnanosti vo všetkých segmentoch pracovnej sily a zvýšeným rastom produktivity ⁽³⁾.
- (4) Vzhľadom na ubúdanie a starnutie obyvateľstva vyplývajú pre spoločnosť veľké prínosy z rozšírenia aktívneho a zdravého života starších ľudí tým, že sa lepšie začlenia do hospodárstva a spoločnosti, a tým, že sa im pomôže, aby ostali dlhšie nezávislí, čím sa zvýši kvalita života starších občanov a ich opatrovateľov, zlepši sa udržateľnosť systémov sociálnej ochrany (dôchodky, systémy zdravotnej a dlhodobej starostlivosti) a vytvoria sa nové veľké trhové príležitosti pre inovatívne riešenia v oblasti dobrého starnutia.
- (5) V Stratégii Európa 2020 sa demografické starnutie identifikovalo ako výzva a zároveň aj ako príležitosť pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a identifikovali sa hlavné iniciatívy Digitálny program pre Európu ⁽⁴⁾, Inovácia v Únii ⁽⁵⁾, Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta a Európska platforma na boj proti chudobe, v ktorých sa táto téma riešila ako prioritá. Politiky flexiistoty v rámci európskej stratégie zamestnanosti uznávajú potrebu komplexného prístupu v politikách ľudských zdrojov a potrebu životného cyklu/ celoživotného prístupu k práci, s cieľom podporiť mieru ekonomickej aktivity obyvateľstva a odstrániť existujúce prekážky.
- (6) Komisia 6. septembra 2010 navrhla vyhlásiť rok 2012 za Európsky rok aktívneho starnutia, v rámci ktorého sa pokúsi podporovať členské štáty v ich úsilí pomáhať starším ľuďom, aby ostali dlhšie pracovne aktívni a zdieľali svoje skúsenosti, zohrávali v spoločnosti aktívnu úlohu a žili podľa možnosti zdravo, nezávisle a plnohodnotne ⁽⁶⁾.
- (7) Existuje naliehavá potreba posilniť vedomostnú základňu o samotnom procese starnutia a o účinkoch starnutia na spoločnosť a hospodárstvo, aby sa podporila tvorba politík na základe overených poznatkov.
- (8) S cieľom čeliť uvedenej výzve a čo najlepšie využiť ponúkané je potrebná spoločná činnosť, aby sa ľahšie dosiahla vysoká kvalita spolupráce v oblasti výskumu zameraného na poskytnutie dôkazov, ktorými sa podporia intervencie.

⁽¹⁾ Počet Európanov starších ako 65 rokov sa za najbližších 50 rokov takmer zdvojnásobí – z 87 miliónov v roku 2010 na 153 miliónov v roku 2060 – prognózy Eurostatu, Europop2010.

⁽²⁾ Tamtiež.

⁽³⁾ KOM(2009) 180 v konečnom znení: Riešenie otázky vplyvu starnutia obyvateľstva v EÚ (Správa o starnutí obyvateľstva 2009).

⁽⁴⁾ 9981/1/10 REV 1

⁽⁵⁾ 14035/10

⁽⁶⁾ Závery Rady (EPSCO dec. 2010) 18132/10.

- (9) Na svojom zasadnutí 26. mája 2010 ⁽¹⁾ Rada pre konkurencieschopnosť identifikovala a odôvodnila súbor možných iniciatív spoločného plánovania (ďalej JPI) vrátane iniciatívy Dlhší a lepší život – potenciál a výzvy spojené s demografickými zmenami ako oblasti, v ktorých by plánovanie spoločného výskumu poskytlo veľkú pridanú hodnotu k súčasným roztriešteným snahám členských štátov. Preto prijala závery, v ktorých uznala potrebu realizácie iniciatívy spoločného plánovania na túto tému, a vyzvala Komisiu, aby prispela k jej príprave.
- (10) Členské štáty potvrdili svoju účasť v takejto JPI zaslaním oficiálnych listov, v ktorých vyjadrili svoj záväzok.
- (11) Plánovanie spoločného výskumu demografických zmien a starnutia obyvateľstva by umožnilo koordináciu výskumu v tejto oblasti, čím by sa významne prispelo k vybudovaniu plne funkčného európskeho výskumného priestoru v oblasti starnutia obyvateľstva a k posilneniu vedúceho postavenia a konkurencieschopnosti Európy v tejto oblasti výskumu.
- (12) S cieľom dosiahnuť ciele stanovené týmto odporúčaním by členské štáty mali zaistiť spoluprácu a doplnkovosť s hlavnými pridruženými iniciatívami – Pomocou starším alebo chorým osobám pri samostatnom bývaní ⁽²⁾ a Inovačným partnerstvom pre aktívne a zdravé starnutie, s výskumom a rozvojom podporovanými rámcovým programom, predovšetkým v oblastiach IKT, zdravia, sociálnych vied, ako aj s ďalšími výskumnými iniciatívami, napr. SHARE ERIC ⁽³⁾ a ERA-AGE II ⁽⁴⁾.
- (13) S cieľom umožniť Komisii informovať Európsky parlament a Radu by členské štáty mali Komisii pravidelne podávať správy o pokroku dosiahnutom v tejto spoločnej programovej iniciatíve,
3. Členským štátom sa odporúča zahrnúť do strategického výskumného plánu a plánu vykonávania tieto akcie:
- a) určenie informácií o príslušných národných programoch a výskumných činnostiach a ich výmena;
 - b) posilnenie spoločného prognózovania a kapacít hodnotenia technológií;
 - c) výmena informácií, zdrojov, osvedčených postupov, metodík a usmernení;
 - d) určenie oblastí alebo výskumných činností, v ktorých by koordinácia, spoločné výzvy na predkladanie návrhov alebo zlúčenie zdrojov predstavovali prínos;
 - e) vymedzenie modalít výskumu, ktorý sa má v oblastiach uvedených v písmene d) vykonávať spoločne;
 - f) posúdenie meniacich sa potrieb starších ľudí, ako aj potrieb ich formálnych a neformálnych opatrovateľov pri vymedzovaní cieľov pre výskumné programy v oblasti starnutia;
 - g) kde je to vhodné, spoločné využívanie existujúcej výskumnej infraštruktúry alebo vývoj nových nástrojov, ako sú koordinované databázy, alebo vývoj modelov na štúdium procesov starnutia;
 - h) podporovanie lepšej spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom, ako aj otvorenej inovácie medzi rôznymi výskumnými činnosťami a podnikateľskými sektormi vo vzťahu k demografickej zmene a k starnutiu obyvateľstva;
 - i) exportovanie a šírenie znalostí, inovácií a interdisciplinárnych metodických prístupov;
 - j) vytvorenie sietí medzi centrami, ktoré sa venujú demografickej zmene a výskumu v oblasti starnutia obyvateľstva.

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

1. Členským štátom sa odporúča vypracovať a ďalej rozvíjať spoločnú predstavu o tom, ako spolupráca a koordinácia v oblasti výskumu na úrovni Únie pomôže čeliť výzve demografických zmien a zhodnotiť príležitosti, ktoré táto výzva predstavuje.
2. Členským štátom sa odporúča vypracovať strategický výskumný plán so stanovením strednodobých až dlhodobých potrieb a cieľov výskumu v oblasti demografických zmien. Tento strategický výskumný plán by mal obsahovať plán vykonávania so stanovením priorít a časových lehôt a s určením akcií, nástrojov a zdrojov potrebných na jeho vykonávanie.
4. Členským štátom sa odporúča vytvoriť spoločnú riadiacu štruktúru v oblasti výskumu demografických zmien a starnutia obyvateľstva s mandátom na ustanovenie spoločných podmienok, pravidiel a postupov spolupráce a koordinácie a monitorovať vykonávania tohto strategického výskumného plánu.

⁽¹⁾ 10246/10⁽²⁾ Správa o spoločnom rozhodnutí, tlačová správa – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20080121IPR19252>⁽³⁾ http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf⁽⁴⁾ <http://futurage.group.shaf.ac.uk/>

5. Členské štáty sa vyzývajú, aby spoločne vykonávali strategický výskumný plán prostredníctvom svojich národných výskumných programov v súlade s usmerneniami pre rámcové podmienky v spoločnom plánovaní, ktoré vypracovala pracovná skupina na vysokej úrovni pre spoločné plánovanie.

6. Členským štátom sa odporúča spolupracovať s Komisiou s cieľom preskúmať možné iniciatívy Komisie na pomoc členským štátom pri vytváraní a vykonávaní uvedeného strategického výskumného plánu a koordinovať spoločné programy s inými iniciatívami Únie v tejto oblasti, ako sú Inovačné partnerstvo pre aktívne a zdravé starnutie a Pomoc starším alebo chorým osobám pri samostatnom bývaní.
7. Členským štátom sa odporúča pravidelne podávať Komisii správy o pokroku dosiahnutom v tejto spoločnej programovej iniciatíve prostredníctvom ročných správ o pokroku.

V Bruseli 11. júla 2011

Za Komisiu
Neelie KROES
podpredsedníčka
